

ERA21 #06 2019 POLSKO: MEZI VČEREJŠKEM A ZÍTŘKEM

EDITORIAL Vladimír Balda **OCENĚNÍ** Česká cena za architekturu 2019 **REALIZACE** Samozřejmá škola. Základní škola pro Psáry a Dolní Jirčany Ondřej Píhrt, Štefan Šulek, Ondřej Laciga / SOA architekti **INTRO** Nenasytnost Jakub Certowicz **PŘÍBĚH** Narozené nevhod. Souvislost příčiny a následku Filip Springer **HISTORIE** Čas komerce. Architektura polské transformace 1989–2004 Grzegorz Piątek **PŘEHLED** Architektura napájená evropskými fondy Hubert Trammer **REALIZACE** Za oponou. Fakulta televizní a rozhlasové tvorby Slezské univerzity v Katovicích BAAS Arquitectura, Grupa 5 Architekci, Mateccy Biuro Projektowe **REALIZACE** Mezi nebem a zemí. Katyňské muzeum ve Varšavě Jan Belina-Brzozowski, Konrad Grabowiecki / BBGK Architekci **REALIZACE** Škola dvou tváří. Střední škola Akademeia ve Varšavě Przemko Łukasik, Łukasz Zagała / Medusa Group Architects **ROZHOVOR** Varšava na cestě. Rozhovor Ivana Gogoláka s Marlenou Happach **SOUTĚŽ** Centrální náměstí. Architektonická soutěž na Centrální náměstí ve Varšavě **OSVĚTA** Archidružství Iza Rutkowska, Edyta Skiba **REALIZACE** Vkládačka. Sportovní a rekreační zóna v Chořově Aleksander Bednarski, Mariusz Komraus / SLAS architekti **VÝZKUM** Zesilování přírody Anna Ptak, Jacek Damięcki, Iza Tarasewicz; Małgorzata Kuciewicz, Simone De Iacobi / CENTRALA **ESEJ** Vily a jiné bludy Łukasz Wojciechowski **INICIATIVY** Velké malé iniciativy Aleksandra Czupkiewicz **METODIKA** Architektonické transplantace Aleksandra Kędziorek, Małgorzata Kuciewicz, Simone De Iacobi **NEKROLOG** Stanisław Niemczyk – nadčasový architekt Anna Cymer **IDEA** Architektura sedmého dne Izabela Cichońska, Karolina Popera, Kuba Snopek **PŘÍLOHA** Design & architektura jako výdělečná činnost Iva Bastlová **PŘÍLOHA** Navrhování domů v pasivním standardu Libor Hrubý **PŘÍLOHA** Život stavby v cloudu aneb společné datové prostředí Petr Vaněk

ERA21 #06/2019 vychází v těchto dnech. Do roku 2020 vykročí ERA21 číslem věnovaným architektuře logistických center, připravovaným ve spolupráci s kurátory výstavy Krajiny logistiky (Galerie VI PER, 2019) Kateřinou Frejlachovou, Miroslavem Pazderou, Tadeášem Říhou a Martinem Špičákem.

ČESKÁ CENA ZA ARCHITEKTURU 2019

Na slavnostním galavečeru konaném 14. listopadu v pražském Foru Karlín byly vyhlášeny výsledky 4. ročníku soutěžní přehlídky **Česká cena za architekturu**, pořádané Českou komorou architektů. Hlavní cenu převzali Petr Stolín a Alena Mičeková za realizaci **mateřské školy Nová Ruda ve Vratslavicích nad Nisou**, a zopakovali tak svůj úspěch z roku 2016. Dále byla oznámena jména šesti finalistů, laureáti ceny za výjimečný počin a cen partnerů. Více informací o oceněních naleznete v nejnovějším čísle časopisu *ERA21*, výstava všech nominovaných i oceněných projektů je až **do 22. prosince 2019** k vidění v Centru architektury a městského plánování v Praze.
www.ceskacenazaarchitekturu.cz

výstava

ALENA ŠRÁMKOVÁ: ARCHITEKTURA

Alena Šrámková (*1929) patří k nejvýznamnějším osobnostem současné české architektury. Pro výstavu, jež připomíná její životní jubileum, vybrala sedmnáct prací, které ve své tvorbě považuje za nejdůležitější. Stavby, projekty, soutěžní návrhy a studie představují nikoli přehledné a ucelené soubory plánů, ale především kresby, skici. To, co ukazuje práci architekta při hledání správného výrazu, při hledání celkového pojetí budoucí stavby. Kresby črtané pevnou rukou, zároveň kresby naplněné zvláštní surovou poetikou. Tužka, pastel, fix... jako by kresba záměrně neměla být jemná a přesná, ale spíš naznačující, uvozující budoucí charakter. Kresby doplňují modely, převážně pracovní-prezentační, které vznikaly přímo v ateliéru. Samostatně jsou představeny fotografie

reálných staveb. Výstava v Museu Kampa potrvá **do ledna 2020**.

www.museumkampa.cz

KADER ATTIA: MODERN GENEALOGY

Kader Attia (*1970) se zabývá koloniální a postkoloniální minulostí, citlivě odkrývá komplikované a „nevyvážené“ vztahy mezi západním a ne-západním světem a zkoumá jejich vzájemnou kulturní, politickou, společenskou a technologickou výměnu. Dlouhodobě se ve své tvorbě vrací k architektuře, zejména k prostředí, které architektura vytváří, společně s jejím prostorovým a politickým rozměrem. Téma kritiky moderní architektury jako prostředí pro život, které často selhává, se v tvorbě Kadera Attii objevuje nesčetněkrát. On sám, jako dítě alžírských rodičů ve Francii, vzešel z tradic a kontextu Západu i Východu a ve svém díle využívá vizuálních symbolů a významových odkazů obou kultur. Jako umělec pracuje Attia s mnoha médii, na výstavě v Galerii VI PER prezentuje výběr svých fotografií, koláží a video. Vystavená díla vznikala mezi lety 2003–2018 a navzájem je propojuje tematika architektury. Výstava potrvá **do 25. ledna**.
www.vipergallery.org

NAVZDORY

Výstava **Navzdory** se ohlíží za českou architekturou v průběhu půl století – od roku 1969 (začátek normalizace) až po současnost. Představuje její aktéry vymezující se totalitě duchovní i komerční, hlavními tématy jsou svoboda architektonické tvorby, obrana veřejného prostoru, neoficiální struktury a výjimečné počiny (výstavy, happeningy, záchrana staveb i veřejného prostoru, obnova výjimečných budov apod.). Kurátoři si nekladli za cíl rozdělit architektonickou scénu na „špatné a dobré“ tvůrce, ale naopak ukázat, nakolik byl

zajímavý a silný proud „ostrůvků pozitivní deviace“, jaké události pomohly vývoji architektury, reagovaly na celoevropské trendy a jak se u architektů promítá uvědomění si vlastního vlivu na podobu veřejného prostoru a společenské i pedagogické odpovědnosti. Výstavu Navzdory lze navštívit v pražské Galerii Jaroslava Fragnera až **do 26. ledna**, komentované prohlídky proběhnou 18. prosince (od 17 hodin) a 16. ledna (od 18 hodin).

www.gjf.cz

SPACE / ART, DESIGN, ARCHITECTURE AND SCIENCE

V pražské galerii Kvalitář je až **do 31. ledna** k vidění skupinový výstavní projekt **SPACE** kurátora Jana Dotřela, který si klade za cíl propojit umění a vědu zabývající se vesmírem. V galerii jsou zastoupeny volné výtvarné umění, konceptuální design i architektura. Mezi vystavujícími jsou Jiří Matějů, Jakub Berdych Karpelis, Jan Kaplický, Serban Savu a další. K trojici uměleckých disciplín do galerijního prostředí vstoupí i věda v podobě přednášky Vesmír – dávná inspirace umění a vědy od prof. Jiřího Podolského, který je špičkou v oblasti astronomie. Přednáška se koná ve čtvrtek 12. prosince od 19 hodin. Výstava SPACE přímo navazuje na koncepci galerie Kvalitář: prezentovat umění, design a architekturu v jednom celku.

www.kvalitar.cz

soutěž

YOUNG ARCHITECT AWARD 2020

Soutěž pro mladé a začínající architekty do 33 let bude vstupovat do 12. ročníku s tématem **Architektura a krajina ve městě**. Současná architektura a plánování měst musí reagovat na proměňující se potřeby společnosti, ale zároveň být ohleduplné k limitům

krajiny v místním i globálním měřítku. V odborné porotě se představí předseda Ondřej Hofmaister, PROJEKTIL ARCHITEKTI, Karolína Koupalová, ONplan lab, Pavel Nasadil, FAM Architekti, Dana Příhodová, Dali designers a Petr Jehlík, Fiala + Nemeč.

www.yaa.cz

MŠ ČERVENÝ VRCH VE VOKOVICÍCH V PRAZE

Městská část Praha 6 vyhlásila jednofázovou otevřenou projektovou architektonickou soutěž. Jejím předmětem je vymezit oplocený areál **materšské školy** o rozloze přibližně 3 000 m², navrhnout na něm 4třídní mateřskou školu včetně související zahrady a vyřešit návaznosti na vymezené části areálu ZŠ Červený vrch. Součástí předmětu soutěže je také ideový návrh úprav navazující na vymezené části území areálu ZŠ Červený vrch. Datum odevzdání soutěžních návrhů je **6. ledna 2020**.

www.zakazky.praha6.cz

UMĚLECKÉ DÍLO PRO KOPEC VINICE – KOLÍN

Město Kolín vyhlásilo užší jednofázovou otevřenou projektovou výtvarně-architektonickou soutěž **Umělecké dílo pro kopec Vinice – Kolín**. Předmětem soutěže je návrh výtvarného, materiálového a technického řešení uměleckého díla jakékoli výtvarné formy, které bude umístěno ve veřejném prostoru města Kolína na kopci Vinice. Výtvarné pojetí díla a jeho kompoziční začlenění do prostoru kopce Vinice jsou ponechány na svobodné vůli a volné kreativitě autorů. Navržené dílo by mělo být realizováno a instalováno natrvalo.

Místo realizace díla, kopec Vinice s nadmořskou výškou 247,8 m, se nachází na okraji města Kolína směrem na obec Ovčáry. Umělecké dílo, které zde bude navrženo, by mělo umět pracovat nejen s kontextem lokality a její historií, ale i s novým

duchovním přesahem tohoto nenápadného, milého a v budoucnu doufejme stále více důležitého místa. Umístění navrženého uměleckého díla není svázáno pouze s vrcholem kopce. Autor může pracovat i s myšlenkou umístění díla pod kopcem, ve svahu kopce nebo i komplexnějším zasazením díla do prostoru celé lokality. Navržené dílo by mělo lokalitu kopce Vinice uměleckým způsobem dále rozvíjet. Datum odevzdání soutěžních návrhů je **7. ledna 2020**.

www.mukolin.cz

REVITALIZACE NÁMĚSTÍ MÍRU V TIŠNOVĚ

Město Tišnov vyhlásilo jednofázovou otevřenou projektovou architektonicko-urbanistickou soutěž, jejímž předmětem je zpracování architektonicko-urbanistického návrhu **revitalizace náměstí Míru v Tišnově**. Cílem revitalizace je úprava centrálního náměstí jako hlavního reprezentativního a pobytového veřejného prostranství města Tišnova. Budoucí podoba náměstí by měla na základě revize a případné reorganizace stávajícího funkčního využití a prostorového uspořádání nabídnout inspirativní prostor pro současné potřeby desetitisícového historického města. Součástí podkladů je podrobné zadání založené na koncepci rozvoje města a veřejné diskuzi. Datum odevzdání soutěžních návrhů je **10. ledna 2020**.

www.zakazky.tisnov.cz

LETY U PÍSKU. PAMÁTNÍK HOLOKAUSTU ROMŮ A SINTŮ V ČECHÁCH

Muzeum romské kultury, státní příspěvková organizace se sídlem v Brně, vyhlásilo dvofázovou otevřenou projektovou krajinářsko-architektonickou soutěž, jejímž předmětem je nalezení optimálního architektonického, krajinářského a výtvarného řešení **Památníku holokaustu Romů a Sintů**

v Čechách v Letech u Písku. Navržená řešení mají respektovat hlavní poslání památníku, kterými jsou připomínka a uctění památky obětí tábora v Letech a obětí holokaustu Romů a Sintů, informování veřejnosti o historii místa i holokaustu, vzdělávání a vychovávání k demokracii, a nakonec i podnětění diskuze nejen o hodnocení minulosti, ale i o současné společenské situaci. Památník se má stát místem reflexe a sebereflexe, pokání i smíření, místem, kde se paměť stane aktivní součástí života společnosti a jejího diskurzu. Datum odevzdání soutěžních návrhů je **17. ledna 2020**.

www.novypamatniklety.cz

SPORTOVNÍ HALA PRO TĚLESNOU VÝCHOVU V NOVÉ PACE

Královéhradecký kraj vyhlásil jednofázovou otevřenou projektovou architektonickou soutěž, jejímž předmětem je zpracování návrhu architektonického a projektového řešení **Sportovní haly pro tělesnou výchovu v Nové Pace**. Hala by měla prioritně poskytnout třem novopackým středním školám důstojné prostory pro realizaci kvalitní výuky tělesné výchovy a volnočasových pohybových aktivit mládeže. Dále se předpokládá, že bude plnohodnotně využita i ve večerních hodinách a o víkendech jak veřejností, tak místními sportovními oddíly. Vyhlašovatel upozorňuje, že do řešeného pozemku p. č. 2228/1 v k. ú. Nová Paka, jehož vlastníkem je Královéhradecký kraj, zasahuje ochranné pásmo železniční dráhy. Datum odevzdání soutěžních návrhů je **17. ledna 2020**.

www.zakazky.cenakhk.cz

VODNÍ PRVKY NA DOMINIKÁNSKÉM NÁMĚSTÍ V BRNĚ

Statutární město Brno vyhlásilo jednofázovou otevřenou projektovou architektonicko-výtvarnou soutěž. Předmětem soutěže jsou autorská

díla – autorské návrhy dvou **vodních prvků pro Dominikánské náměstí**, a to v prostoru před kostelem sv. Michala a v centrální části náměstí, definované čtyřmi platanami a čtyřmi kamennými lavicemi. Návrh musí respektovat význam místa, tedy historického náměstí se současnou funkcí shromažďovacího a společenského prostoru před sídlem samosprávy. Mezi funkční požadavky na řešení návrhu patří např. dotváření charakteru místa, chlazení okolí, vzduchu a dlážděného povrchu náměstí v letních měsících, interakce s návštěvníky náměstí, ale i reprezentace města. U návrhů se nevylučuje žádná z forem řešení. Vodní prvky typu kašny nebo fontány mohou být dílem sochařským, architektonickým nebo může jít o čistě technické řešení, pokud budou další požadavky zadavatele splněny. Návrhy musejí splňovat požadavek na zachování výtvarné kvality i v zimním období, kdy budou objekty od vodního média odpojeny. Nutné je také respektovat požadavek trvanlivosti a odolnosti vůči klimatickým vlivům a možným vandalským zásahům. Dále autoři v kontextu výtvarného pojetí vodního prvku v centrální části náměstí navrhnou jména všech čtyř platanů, jež se nacházejí v prostoru určeném pro tento vodní prvek. Navrhovaná jména nejsou součástí autorského návrhu a nepodléhají hodnocení porotou. Na navrhovaná jména nebudou autory uplatněna autorská práva, zadavatel si vyhrazuje právo vybrat si z autory navrhovaných jmen jména nezávisle – dle svého uvážení. Datum odevzdání soutěžních návrhů je **20. ledna 2020**.

www.edeska.brno.cz

POTENCIÁL MĚSTA / ŽDÁR NAD SÁZAVOU

Město Ždár nad Sázavou vyhlásilo dvoufázovou otevřenou projektovou urbanistickou, architektonickou a krajinářskou soutěž. Předmětem soutěže je návrh urbanistického, architektonického

a krajinářského řešení lokality **Neumannova, Magistrála a Atrium**. Zadavatel předpokládá nelebení harmonického poměru mezi plochami zástavby, veřejných prostranství a dopravní a technické infrastruktury. Vítězný návrh bude následně zpracován do územní studie, která prověří možnosti využití a uspořádání řešeného území. Datum odevzdání soutěžních návrhů je **24. ledna 2020** (1. kolo) a **27. března** (2. kolo).

www.zakazky.zdarns.cz

REKONSTRUKCE ŠKROUPOVA NÁMĚSTÍ VČETNĚ ULICE PROKOPA HOLÉHO V ČESKÉ LÍPĚ

Město Česká Lípa vyhlásilo jednofázovou otevřenou projektovou architektonicko-krajinářskou soutěž. Předmětem soutěže je návrh řešení rekonstrukce Škroupova náměstí včetně ulice Prokopa Holého a schodiště spojujícího Škroupovo náměstí s ulicí Jindřicha z Lipé. Cílem soutěže je najít pro město Česká Lípa partnera pro vytvoření kvalitního veřejného prostoru v památkově chráněném, avšak dlouhodobě zanedbaném historickém centru. Datum odevzdání soutěžních návrhů je **31. ledna 2020**.

www.zakazky.mucl.cz

MODŘICE – REKONSTRUKCE: MUZEUM, KNIHOVNA A INFOCENTRUM

Město Modřice vyhlásilo jednofázovou projektovou architektonickou soutěž. Jejím předmětem je návrh **rekonstrukce památkově chráněného objektu č. p. 171 na náměstí Svobody v Modřicích** tak, aby především sloužil jako městské muzeum, knihovna a infocentrum. Cílem soutěže je pro Modřice najít partnera pro vytvoření nového společenského a kulturního centra města v kontextu jeho historické zástavby. Datum odevzdání soutěžních návrhů je **14. února 2020 ve 14 hodin**.

www.mesto-modrice.cz